

Nittedal kommune

postmottak@nittedal.kommune.no

Saksnr. 20/03437

3. mars 2023

Dette brevet sendes på vegne av Akershus og Oslo Orienteringskrets, BirdLife Oslo og Akershus, DNT Oslo og Omegn, Lillomarkas Venner, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus og Skiforeningen.

Uttalelse

Kommuneplanens arealdel 2022-2035, Nittedal kommune

Tilsluttede organisasjoner i FNF Oslo og Akershus er alle sterkt opptatte av å ta vare på naturgrunnet i Nittedal kommune, samt fremme et allment tilgjengelig friluftsliv.

Sammendrag

- Vi mener FNs bærekraftsmål for biosfæren bør komme tydeligere frem under føringene.
- Vi synes også det er synd at ingen av våre innspill fra høringen av samfunnsdelen til måltekst og tekst til arealstrategien er tatt med som hadde gjort planen bedre for natur, friluftsliv og frivilligheten.
- Vi ber om at statlig sikrede friluftslivsområder synliggjøres i kommuneplanens arealdel, og at kommunen sørger for at enkle tilretteleggingstiltak for friluftsliv kan gjennomføres uten reguleringsplan.
- Vi ber kommunen belyse hvordan ulike interesser og hensyn skal bli kjent så tidlig som mulig ved arealkonflikter.
- Vi støtter kommunens vurderinger av innspillene som ikke anbefales videre.
- Vi ønsker at et av temakartene inneholder en oversikt over eksisterende stier og løyper i kommunen og et temakart med grønnstruktur/grønne traseer. Vi anbefaler også at kommunen utarbeider en sti- og løypeplan og deltagelse i det nasjonale prosjektet Friluftslivets ferdssårer.
- Vi ber kommune løfte opp retningslinjene under § 1.14 Naturverdier til bestemmelser.

- Vi savner en bestemmelse om økologisk kompensasjon og kommer med forslag til bestemmelser til dette.
- Vi savner bestemmelser om stier og snarveier og avstand til friluftsområder og kommer med forslag til bestemmelser til dette.
- Vi ber kommunen belyse hvordan dammene (Ryggevanna og Høldippeldammen) som er overtatt av kommunen skal sikres i kommuneplanens arealdel.
- Til slutt påpeker vi at kommunen må sørge for at arealbruken blir avklart gjennom planprosesser og ikke gjennom bruk av dispensasjoner.

To store kriser preger verden i dag – klimakrisen og naturkrisen^{1 2}. Den største trusselen er arealendringer. Inngrepene gjøres stykkevis og delt, og medfører at både naturmangfoldet og friluftslivet settes på prøve.

Planbeskrivelse

3. Føringer for planarbeidet

FNs bærekraftsmål for biosfæren bør komme tydeligere frem. FNF synes det er veldig bra at FNs bærekraftsmål legges til grunn for planleggingen. Vi mener imidlertid, som nevnt i uttalelsen til samfunnsdelen, at FN-målene for naturen, klima og miljøet må ligge til grunn for at vi skal kunne nå de andre målene for samfunn og økonomi. Det betyr at kommunen bør legge til mål 6 (rent vann), 14 (livet i havet/vannet) og 15 (livet på land) i tillegg til mål 13 (stoppe klimaendringene) til viktigste bærekraftsmål som skal satses på for Nittedal kommune.

Vi ønsker at det kommer tydeligere fram at naturhensyn alltid må legges til grunn for alt som forvaltes av kommunen.

Vi savner at delmålene ikke er tatt med i planbeskrivelsen under føringene. Det er bra at kommuneplanens arealdel baseres på en **overordnet arealstrategi** med et arealregnskap, og oppfordrer kommunen til å tenke arealnøytralitet. **Vi synes også det er synd at ingen av våre innspill til konkrete endringer i utforming av måltekst og tekst til arealstrategien er tatt med. Endringene hadde gjort planen bedre for natur, utøvelse av friluftsliv og ivaretagelse av frivilligheten i kommunen.**

4. Vekst og vern - hvordan håndterer vi veksten?

Nittedal kommune har i dag to statlig sikrede friluftsområder og har sendt inn søknad om sikring av Høldippeldammen. **Vi ber om at områdene synliggjøres i kommuneplanens arealdel, og at tilhørende bestemmelser sikrer at enkle tilretteleggingstiltak for friluftsliv (som kommer frem av forvaltningsplaner for områdene) kan gjennomføres uten reguleringsplan.** Ber også om at kommunen vurderer behovet for å sikre nye områder til friluftsliv.

5. Avveining av ulike hensyn i et helhetlig og langsiktig perspektiv

Under kap. 5, s. 39 i planbeskrivelsen står det følgende: «*Knapphet på arealer fører til stadige målkonflikter. Det er imidlertid viktig at ulike interesser og hensyn er kjent så tidlig som mulig. Da er*

¹ FNs klimapanel (IPCC) sin spesialrapport om klimaendringer og landarealer av 8. august 2018

² Naturpanelets (IPBES) rapport av 6. mai 2019

mulighetene best, både for å se gode avbøtende tiltak eller alternative løsninger som ivaretar flest mulig interesser.»

Vi lurte på hvordan kommunen skal sørge for at ulike interesser og hensyn blir kjent så tidlig som mulig og ber kommunen belyse dette i planbeskrivelsen.

6. Massehåndtering

Vi støtter kommunens utsagn på planbeskrivelsens s. 41: «*det bør tas initiativ til å få en regional oversikt over behov for masser, deponi og aktuelle lokaliteter i kommunene, til enhver tid*».

Arealinnspill

FNF Oslo og Akershus har sett gjennom kommunens egne behov for arealbruksendringer og eksterne innspill for endringer. Det var vanskelig å se hvilke verdier som er vurdert til hva da konsekvensene fra KU ROS er slått sammen til samlede konsekvenser i én kolonne.

Under følger kommentarer på relevante endringer for natur- og friluftinteressene.

Vi støtter kommunens vurderinger av innspillene som ikke anbefales videre (bl.a. forslag utenfor grønn grense, forslag om boliger ved Varingskollen (18), forslag om utvidelse av Bjørndalen bruk (28), forslag om boliger ved Mostua v/ Ørefiskbekken (37) og andre forslag om utvidelse av deponier og annen næring uten helhetlig plan).

Temakart

FNF Oslo og Akershus vil rose kommunen for å ha utarbeidet temakart for bl.a. naturmangfold og friluftsliv. Vi skulle imidlertid ønske at kartene inneholdt **en oversikt over eksisterende stier og løyper i kommunen og et temakart med grønnstruktur/grønne traseer**. Se for eksempel temakart for grønnstruktur fra Lørenskog kommune³. På denne måten kan kommunen sikre sammenhengende blågrønne strukturer, grønne korridorer, smug og smett og turveier gjennom byggesonen i all planlegging.

Som en del av en videre prosess anbefaler vi kommunen å utarbeide en **sti- og løypeplan**. Kunnskapsgrunnlaget fra en slik plan vil sikre eksisterende stier og løyper og kan vise hvor det mangler sammenkoblinger. Se f.eks. sti- og løypeplanen til Rælingen kommune som er en del av høringsutkastet til kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2022-2033⁴. Videre vil vi minne om det pågående nasjonale prosjekt «**Friluftslivets ferdselsårer**»⁵, som skal bidra til å utvikle og bedre kommunenes kunnskapsgrunnlag og bidra til utvikling av gode planer for friluftslivets ferdselsårer i kommunene. Vi oppfordrer Nittedal kommune til å delta.

Bestemmelser

FNF Akershus er opptatt av at kommuneplanene i Oslo og Akershus inneholder **bestemmelser som styrker ivaretagelsen av natur- og friluftslivsinteressene. Vi mener derfor det er veldig viktig at kommunen setter klare krav og bestemmelse til disse temaene**, som byggegrense mot bekker og raviner, kantsoner, massehåndtering, miljøprogram og miljøoppfølgingsplan, nye hensynssoner for

³ [Temakart grønnstruktur, Lørenskog kommune](#), Kommuneplan 2014-2025

⁴ [Sti- og løypeplan, Rælingen kommune](#)

⁵ [Friluftslivets ferdselsårer, Viken](#)

bevaring kulturmiljøer og vurdering av bevaring av viktige trær- og vegetasjonsområder i reguleringsplaner, fremmede arter, avstand til turområder og kartlegging av naturmangfold ved nyetableringer og utbygginger. Bestemmelsene må konkretiseres, siden formuleringer som “bør” og “skal vurderes” har mindre verdi i senere byggesaksbehandling.

Vi synes derfor det er veldig bra kommunen har bestemmelser rundt de fleste av de ovennevnte temaene som f.eks. § 1.9.5 Byggegrenser mot vassdrag, raviner og dyrka mark, § 1.13 Masseforvaltning, § 1.14 Naturverdier, § 1.21 Hensynssoner, 1.22 Rekkefølgebestemmelser for grønne områder, 2.1.5 Grønnstruktur og tilgang til friluftsområder.

Vi mener imidlertid at **retningslinjene under § 1.14 Naturverdier må løftes opp til bestemmelser** da de er svært viktige for ivaretagelse av natur- og friluftslivsverdier.

Økologisk kompensasjon. Vi ber kommunen inkludere en bestemmelse om økologisk kompensasjon. F. eks.: *«Når en reguleringsplan tillater at natur eller et områdes økologiske funksjon går tapt, skal tiltakshaver yte en økologisk kompensasjon for tapet tiltaket medfører. Økologisk kompensasjon fastsettes av kommunen, og ytes enten som erstatningsareal eller som et økonomisk bidrag til restaureringsprosjekter.»*

Stier og snarveier. Stier og snarveier kan utfylle gang- og sykkelvegnettet slik at aktiv ferdsel er å foretrekke for befolkningen. Vi ber kommunen legge til en bestemmelse om dette. F.eks. *«Bebyggelse og anlegg skal lokaliseres slik at viktige stier/banetråkk (stier fra boligområder til offentlige funksjoner som skole, barnehage og kollektivholdeplasser) sikres.»*

Avstand friluftsområder. Korte avstander til attraktive friluftsnaturområder, som er tilrettelagt slik at de dekker lokalbefolkningens behov, er særlig viktig for barn, unge, eldre, innvandrere og funksjonshemmede. Særlig viktig er tilgangen til slike områder fra tettstedene i kommunen. Vi ber kommunen legge til en bestemmelse om dette. F.eks.: *I eksisterende og nye byggeområder skal det, jf. plan- og bygningsloven § 11-9 nr. 6, tilstrebes at alle boliger har maksimalt 500 meter til friområde (på minimum 20 dekar) eller nærmeste tursti/turvei som leder til et slikt område*

Andre innspill til kommuneplanens arealdel

Opprettholdelse av dammer

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) mottok i desember 2017 søknader fra Nedre Romerike Vannverk AS (NRV) om tillatelse til å legge ned flere dammer i bl.a. i Nittedal (Høldippeldammen og Nedre og Øvre Rygge vann). Natur- og friluftslivsorganisasjonene var bekymret for at nedleggelse av dammene, og dermed store endringer/fjerning av vannspeil, vil få betydelige konsekvenser for natur- og friluftslivsverdiene i tilknytning til dammene.

Kommunestyret i Nittedal vedtok den 14.06.2021, sak 59/21, å overta damanleggene knyttet til Øvre og Nedre Rygge vann, og vedtok den 14.12.20, sak 136/20, å overta damanlegget knyttet til Høldippeldammen.

Vi ber kommunen, gitt at dammene rehabiliteres og vedlikeholdes og ikke rives, belyse hvordan områdene ved dammene skal sikres for friluftslivsbruk og naturmangfold i kommuneplanens arealdel.

Arealbruken må avklares gjennom planprosesser

Når arealbruken er avklart gjennom planprosesser, gir dette et godt grunnlag for videre byggesaksbehandling. En kommune som gjør mange unntak fra vedtatte langtidsplaner, har manglede styring på arealbruken. Når lokalpolitikere behandler søknader om dispensasjon, får de mindre informasjon om konsekvensene av utbyggingen. Det er også mye vanskeligere for frivilligheten å følge med.

Ifølge tall fra KOSTRA (SSB) er andelen innvilgede dispensasjoner i byggesaker i Nittedal kommune 38,1 % i 2020 og 13,3 % 2021⁶, men det er fortsatt et forbedringspotensial. Generelt sett sier ikke KOSTRA-tallene noe om hva slags saker dette er, bare at det er gitt dispensasjon fra plan. Dispensasjoner kan ha blitt innvilget i saker som dreier seg om omdisponering av dyrka mark/jordvern, nedbygging av myr og hyttebygging og andre tiltak innenfor fjell- og/eller markagrenser. Når lokalpolitikere behandler søknader om dispensasjon, får de mindre informasjon om konsekvensene av utbyggingen. Frivillige organisasjoner får heller ikke søknad om dispensasjon tilsendt på høring, og det blir vanskelig å følge med. Det er dermed fare for at viktige verdier ikke blir tilstrekkelig vurdert i søknadsprosessen. Kommunen bør av den grunn etterstrebe null dispensasjoner fra plan.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Oslo og Akershus

Maria Rundhaugen Tesaker
Koordinator
FNF Oslo og Akershus

⁶ [KOSTRA-tall for Nittedal kommune, Plan- og byggesaksbehandling, SSB](#)